

УДК 655.3.066.32

РОЛЬ ЛИСТІВКИ В СТАНОВЛЕННІ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В УКРАЇНІ

Студ. К.С. Кожома, гр. БДр 6-13

Наукові керівники: доц. В.Н. Бистрякова

доц. О.В. Мазніченко

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою є виявлення напрямків тематичного спрямування листівки. Дослідити процес виникнення і трансформації листівок в Європі (від найдавніших згадок до періоду найбільшого розквіту – «золотого віку листівок»), що тривав у 1898–1917 рр. та розкрити функції, які вона виконувала.

Завдання: дати загальну характеристику листівки та визначити класифікацію її за тематичним спрямуванням.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – процес створення мініатюрних композицій у формі листівок та їх походження. Предмет дослідження мініатюрної композиції у формі листівок.

Методи та засоби дослідження. Для досягнення мети роботи були використані наступні методи дослідження: пошуковий, контентаналітичний, порівняльний, емпіричний.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. На сьогоднішній день листівка – це один з кращих способів виразити свою повагу та увагу. Саме листівка є невід'ємним складовим елементом подарунка. Використання об'ємних зображень забезпечило зацікавленість людей та розширило можливості листівок. Сьогодні високо цінується саме ручна робота, тому все частіше починають використовувати нові матеріали для виготовлення листівок. Використання ручних технологій виготовлення забезпечує створення нових індивідуальних витворів мистецтва. Справжні шедеври видавничого мистецтва посилюють інтерес споживачів до об'ємних листівок, а отже, виникає потреба в дослідженні різних методів виконання листівок, що обґрунтовує актуальність обраної теми.

Будь-яка листівка – завжди унікальний історичний документ, самотня візитка в епоху культури, філософії та інформаційних технологій і це дало поштовх появі яскраво-виражених листівок. Поява нових матеріалів зумовлює пошук дизайнерами конструктивних рішень, а також дає можливість створення нових цікавих і особливих листівок. Необхідним в даній роботі є систематизація листівок за тематичним спрямуванням.

Результати досліджень. Листівка стала об'єктом наукових досліджень досить пізно, оскільки різні її види виникли в різних століттях, а активний розвиток її розпочався в ХХ столітті. Проблемою дослідження історичного розвитку та класифікацією окремих видів листівок займалися М. Тимошик, С. Серов та М. Лавров. Детальніше дослідження поняття сучасної листівки надав М. Шлеєв та В. Є. Михайленко.

У дослідженнях М. Шлеєв розкриває проблему специфіки формування видавничого дизайну та сучасної листівки, як окремі галузі наукових технологій в цілому. Здійснює класифікацію і позначає засоби сучасної листівки, а також наводить розгорнуте визначення типологічних властивостей листівки.

Чимало науковців, колекціонерів цікавлячись прикладною графікою, звертаються до такого її виду, як листівка. Аналіз джерел дозволяє стверджувати, що значна кількість інформації є здебільшого фрагментарною, а звідси виникає

необхідність узагальнити фактичний матеріал про становлення листівки як соціокультурного феномену.

Листівка, «відкритий лист» чи, як її іноді називали наприкінці ХІХ – початку ХХ ст., «артистична картка», маючи на увазі наявність на листівці будь-якого зображення, що створювалося художниками, не має однієї, точної дати народження. Процес цей мав декілька напрямів розвитку, та й часу пройшло достатньо, перш ніж листівка прийняла більш-менш звичний сьогодні вигляд.

Листівка – носій твору мистецтва, особлива форма для вираження й існування художнього змісту, візуалізованого через певний естетичний об'єкт – зображення. За тематикою листівки поділяються на: вітальні, рекламні, інформаційні.

Вітальна листівка – універсальний подарунок до будь-якої події. Для будь-якого приводу створюється цікава і оригінальна листівка з метою висловити свою увагу адресату. Вітальна листівка характеризується наявністю чіткого, красивого надпису; тематичною спрямованістю зображення; виразністю зображення та шрифту.

Також листівки бувають серійними та ручної роботи. Справжня серійна листівка з'явилася також в Англії, в 1840 році, коли державний службовець сер Генрі Коул вигадав для родичів оригінальне поздоровлення – Різдвяну листівку з малюнками свого друга, художника Джона Хорслі.

Рекламна листівка – це неофіційний виріб, присвячений якомусь товару, послугі або групі однорідних товарів. Найчастіше листівки виконуються розміром з аркуш ватману А4, але зустрічаються варіанти листівок менше.

Інформаційні листівки – один з найефективніших способів реклами фірми чи послуг, які надаєте, адже реклама потрапляє саме до тих людей, для яких вона призначена. Специфіку тематичних листівок дизайнеру важливо з'ясувати для того, щоб на якісному фаховому рівні створити інформаційний продукт, який відповідатиме потребам найвимогливішого покупця або поціновувача філокартистської продукції.

Листівка інтегрує властивості інших видань: листівка як рекламне видання може визначатися комплексом атрибутивних ознак, приманних як образотворчому виданню, так й інформаційному. Комплектне видання листівок може бути ефективним навчальним або ефектним літературно-художнім виданням. Все залежить від оригінальності первинного задуму проекту і його наступних етапів реалізації.

Висновки. Світ прикладної графіки листівок – це абсолютно особливий простір, в якому, як у краплі води, відбуваються події великого світу: його свята і печалі, шедеври мистецтва і відкриття науки, політичні та культурні реалії.

Зовидання створюють духовне середовище, яке позитивно впливає на людину, на її розуміння змісту і форми, ліній і фарб, відтінків оточуючого світу, майстерно конденсованого і візуалізованого у тому чи іншому виданні, яке є предметом матеріальної і духовної культури.

Ключові слова: Листівка, вітальна листівка, рекламна листівка, інформаційна листівка.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бугаєвич І. Українські листівки та філокартія / І.Бугаєвич. – К.: Мистецтво, 1971. – 86 с. Вакуліч Д. Листівки: історія, філософія, дизайн, технологія виготовлення / Д. Вакуліч, Е. Лазаренко, П. Петрик. – Львів : УАД, 2006. – 60 с.
2. Гламазда Д. Народження листівки / Д. Гламазда // Книжковий Клуб плюс. – 2002. – № 12. – С. 42.
3. Забочень М. На спомин рідного краю: Україна у старій листівці [Альбом-каталог] / М. Забочень, О. Поліщук, В. Яцюк. – К. : Криниця, 2000. – 505 с.